

Biodiverzitás-konferencia az IDDRI és a Fondation Hermès szervezésében

A [Fondation Hermès](#) és az [IDDRI](#) szervezésében június elsején tartották azt a konferenciát Párizsban, melynek témája a biológiai sokféleségre hátrányos hatást gyakorló támogatási formák áttekintése volt, első helyen a mezőgazdaságra fókuszálva. Mint azt már a bevezető előadásokban is leszögezték, ilyenekből Franciaországban is lehet nem egyet találni: ezek elsősorban olyan fiskális támogatások, amik a társadalmi javak újraelosztását hivatottak szolgálni, ám akarva-akaratlanul, közvetve vagy közvetlenül negatív hatással vannak a biológiai sokféleségre. És bármilyen meglepő, ezekre az egyik legjellemzőbb példa az első generációs bio-üzemanyagok témaköre, ahol a „papírforma” szerint semmilyen kritika nem merülhetne föl, szélesebb összefüggéseiben vizsgálva a kérdést viszont már nagyon sok aggályos pontot, megválaszolendő problémát lehet találni.

Vincent Renard szerint Franciaországban a háború utáni évtizedekben érthető okok miatt a biodiverzitás kérdése háttérbe szorult a lakosság élelemmel való ellátása és a lakáshelyzet megoldása mögött – a hatvanas évek ebből a szempontból különösen nehéz volt, hiszen hatalmas számú bevándorló érkezett a frissen függetlenné váló volt gyarmatokról. A szemlélet a hetvenes évek közepén kezdett változni, ám az évtized végére egyre nagyobb lendületet vett a városokat övező periférikus kerületek növekedése. A környezetvédelem és a biodiverzitás védelme terén végül 1995-ben [a Barnier-törvénnyel](#)¹ történt meg az első komolyabb előrelépés. A tendencia igazán a kétezres évek elején fordult meg a klímaváltozás jelentette problémákra adandó válaszok, Franciaországban konkrétan a „Grenelle de l’environnement” törvénycsomagok formájában – mostantól újra a minél kompaktabb városok és városközpontok kialakítása a cél, mivel így lehet a leghatékonyabban, a lehető legkisebb környezeti hatással biztosítani a népesség lakhatási feltételeit.

Xavier Poux a kérdést az élelmezés és a mezőgazdaság szemszögéből közelítette meg, szerinte az elmúlt évtizedek mezőgazdasági politikája sem a hagyományos gazdálkodói létformának, sem a biológiai sokféleségnek nem kedvezett, az egyre intenzívebbé váló termelést pedig – ami mindezt előidézte – anyagilag is támogatták. Nagyon fontos lenne, hogy minél mélyebb összefüggéseiben elemezzük a mezőgazdasági termelés és a biodiverzitás tétjeit, mégpedig az európai mezőgazdasági rendszerekbe helyezve.

Szerinte az európai mezőgazdaság sajátossága, hogy a mezőgazdaság évszázadokon keresztül szervesen együtt fejlődött a biodiverzitással, amiben része volt a fél-természetes állapotú, de mégis művelés alatt álló növényállományok, az úgynevezett „*saltus*”-ok (*végétations semi-naturelles*) telepítésének, illetve nem voltak hirtelen váltások, a fejlődés lassú és egyenletes volt. A biológiai sokféleség megtartására két lehetőséget látnak a szakemberek – az egyik a minél extenzívebb gazdálkodás folytatása, a másik pedig a biodiverzitás-menedékként szolgáló „szigetek” (pl. erdősávok) létesítését tartja követendőnek. Poux szerint nem egyik vagy másik jelenti a jó megoldást, hanem egymást kiegészítő eszközként kell tekinteni az intenzív, a fél-intenzív, az extenzív módon művelt területek, a *saltus*-ok és a biodiverzitás-menedékek rendszerére. Minimális optimizmusra ad okot, hogy a *saltus*-ok még mindig föllelhetők szerte Európában, még Ile-de-France régióban is. A jövő szempontjából számos faktort figyelembe kell venni, amik a *saltus*-ok megmaradásában vagy eltűnésében az elmúlt évtizedekben is nagyon fontos szerepet játszott, így pl. a gazdálkodás intenzívebbé válása és a termelés hatékonyságának gépesítéssel való növelése, az ipari termelés alakulása, stb.

Ilyen tekintetben az 1992-es KAP-reform kifejezetten jókor jött, mivel bizonyos szempontból megálljt parancsolt a termelés további intenzifikálásának, ezáltal kisebb nyomás nehezedett a *saltus*-ok jelentette biodiverzitás-menedékekre, és esély nyílt a megmaradásukra. A KAP-

---

¹ Loi [no 95-101 du 2 février 1995](#) relative au renforcement de la protection de l'environnement NOR: ENVX9400049L

támogatások jelentős része a biodiverzitás megmaradása érdekében továbbra is elengedhetetlen, de mindenképpen arra kell törekedni, hogy a közös agrárpolitika fejlődése folyamatosan kövesse a társadalom fejlődését, választ tudjon adni a társadalmi elvárások minél nagyobb részére.

A biológiai sokféleség és a támogatási politikák kapcsolata nem csak a szárazföldi ökoszisztémákban, hanem a tengerekben is komoly konfliktust mutat – erről már Markus Knigge beszélt a PEW képviselőjében, aki megdöbbentő számokkal igyekezett alátámasztani azt, hogy ha nem történik érdemi és gyors változás az EU és a világ halászati politikájában, a tengerek biológiai sokfélesége végveszélybe kerül (www.fishsubsidy.org). Roger Martini szerint a halászatban is elengedhetetlen és elkerülhetetlen reform már most is elkészült, a számos akadály között az egyik legfontosabb szerinte az ipar ellenállása és eredményes lobbitevékenysége. Hallgatói vélemény szerint a fogyasztók oldalán is sokkal komolyabb információs kampányra lenne szükség annak érdekében, hogy a vásárlók tisztában legyenek azzal, ha nem változtatnak fogyasztói szokásaikon, az a tengeri ökoszisztémák elkerülhetetlen összeomlását segíti elő – ebből a szempontból ide tartoznak a tengeri haltenyésztő gazdaságok is, mivel azok sok esetben ökológiai bombaként ketyegnek.

A jövőre vonatkozóan [Pascal Reyssset](#) a legnagyobb veszélyt egyrészt az urbanizáció további terjedésében és az ezzel törvényszerűen (?) együtt járó biológiai sokféleség-csökkenést tartja, szorgalmazná azt, hogy a mezőgazdasági területek beépítse helyett a fölhagyott ipari területek, elhagyott negyedek rekultivációja legyen a követendő, **de** nem szabad a másik végletbe esni egyik pillanatról a másikra, mivel az olyan mértékben növelné meg az építőipar költségeit, ami érdemben fékezne a lakásépítést, valamint kerülni kell a túlságosan is beépített városrészek kialakítását. Véleménye szerint bizonyos építési telek-méret nagyság fölött (ezt ő 400 négyzetméterben határozná meg), büntetőadót kellene kivetni az építési telkekre, így érdemben csökkenteni lehetne a művelés alól történő kivonás mértékét, a befolyó összeggel pedig más önkormányzati, szociális programokat lehetne finanszírozni (jelenleg az átlagos francia telekméret 1000 négyzetméter körül alakul). A vasút és a közút versenyében egyértelműen fékezni kell az autópálya-építéseket, de nem lehet mindenhová kötött pályás közlekedést tervezni, ezért arra van szükség, hogy a vasút preferenciája mellett elsősorban a kifejezetten rövid távon a nem föltétlenül kötött pályás, de minél környezetbarátabb (elektromos hajtású) tömegközlekedést fejlesszük. Elengedhetetlen a francia szállítási infrastruktúra mélyreható reorganizációja is, mivel az már évtizedek óta végletesen elavult, logikájában, szerkezetében nem felel meg az újabb és újabb kihívásoknak – és ezen belül természetesen a biodiverzitás, és általában a környezetvédelem minél messzebb menő figyelembe vétel. Megítélése szerint a jelenlegi tendenciákból az már látható, hogy az elmúlt évtizedek biodiverzitás-ellenes urbanizációs folyamatai megálltak, és a városépítés területén a jövőre vonatkozóan optimizmusra lehet okunk.

Trees Robijns ([Birdlife](#)) szerint a KAP reformja jó irányba megy azzal, hogy a biológiai sokféleséget prioritásként kezeli, mivel a természet által a mezőgazdasági termelésben biztosított szolgáltatások (pl. beporzás) megtartása elengedhetetlen az emberiség hosszú távú élelmezés-biztonságának garantálása érdekében. Ezzel együtt a Birdlife számos ponton javítana a javaslatokon, szigorítana azokon és csökkentené a fakultatív alkalmazások lehetőségét, az egyes tagállamok mozgásterét, mivel szerintük nem lehet érdemben más és más környezetvédelemről beszélni minden egyes tagállamban.

Christiane Lambert, az [FNSEA](#) első alelnöke szerint az egyik legfontosabb feladat a termőföldek művelés alóli végleges kivonásának megakadályozása, mivel ez ma Franciaországban nem csak a biodiverzitás, de a mezőgazdasági termelés és a

munkahelyteremtés egyik legnagyobb ellensége. Lambert hangsúlyozta, a mezőgazdaság legfontosabb feladata az élelmiszer-termelés, Franciaországban ma erre a célra az ország területének felét művelik a gazdák úgy, hogy a Natura 2000 területek 40%-a farmok területén található. A gazdák minden éven 700 ezer ha ugart kezelnek, ezek jelentős része biodiverzitási menedék, méhlegelő, vagy csak egyszerűen virágos ugar, hogy a vidék a városiak számára kellemesebb képet nyújtson. A gazdák 8 millió hektárnyi ösgyepen folytatnak legeltetési állattartást, ami a biológiai sokféleség szempontjából megkerülhetetlen. A mezőgazdasági termelés fejlődésével, az innováció eredményeinek folyamatos alkalmazásával a gazdálkodók egyre nagyobb figyelmet tudnak fordítani a biodiverzitás megőrzésére, ugyanakkor elvárják, hogy ezekben a kérdésekben partnerként kezeljék őket és elismerjék erőfeszítéseiket, mert valamilyen formában történő ellentételezés nélkül nem lehet elvárni tőlük, hogy maradéktalanul teljesítsenek minden – újabb és újabb – társadalmi elvárást a környezet-gazdálkodás területén.

Az FNSEA részéről megértéssel fogadják Ciolos elképzeléseit, miszerint a környezetvédelem erősítésén keresztül kívánja a társadalommal az eddigieknél jobban elfogadottá tenni a KAP-támogatásokat, ezzel együtt azt szorgalmazzák, hogy a megvalósítás racionális, mindenki számára elfogadható elvek alapján történjen meg a gyakorlatban.

Emlékeztetőül, a [Hermes](http://www.fondationentreprisehermes.org) vállalat alapítványa 2008-as alapítása óta szervez olyan mecénási programokat, köztük a környezetvédelemmel összefüggésben, legyen szó a kutatási programok közvetlen támogatásáról vagy konferenciák szervezéséről annak érdekében, hogy a megoldandó problémák és az elért eredmények minél nagyobb nyilvánosságot kapjanak. 2011-ben az IDDRI-vel közösen indított pályázati programja a „*Biodiverzitás és a helyi tudás. Az innováció ösztönzése a termelők és a fogyasztók kapcsolatrendszerében.*” címet kapta. www.fondationentreprisehermes.org

Az IDDRI (Institut du développement durable et des relations internationales, *a fenntartható fejlődés és a nemzetközi kapcsolatok kutatóintézete*) párizsi székhelyű kutatóintézet, célja többek között a fenntartható fejlődéssel, ezen belül is elsősorban a klímaváltozással és a biológiai sokféleség erőzójával kapcsolatos analízisek készítése, vitafórumok, konferenciák szervezése. Munkája során megkülönböztetett figyelmet fordít a fejlődő országokkal való konzultációra, együttműködésre, valamint arra, hogy az akadémiai, a költségvetési, a civil és a vállalati szféra közötti párbeszéd minél eredményesebb legyen. Az IDDRI igyekszik munkáját transzverzális módon strukturálni, mindezt öt fő témakör köré fölépítve, ezek: kormányzás, klíma, biológiai sokféleség, városi környezet és mezőgazdaság. (www.iddri.org)

Somogyi Norbert mezőgazdasági és TÉT-attasé, Párizs